

ΒΡΑΒΕΙΟ BOOKER 2010

Χάουαρντ Τζέικομπσον

Η περίπτωση Φίνκλερ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ ΔΙΑΒΕΤΟΥΝ

0,10 €

ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥΣ
ΣΕ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΣΚΟΠΟΥΣ
ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟ 2011

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: THE FINKLER QUESTION
Από τις Εκδόσεις Bloomsbury, Λονδίνο 2010
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η περίπτωση Φίνκλερ**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Howard Jacobson
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ – ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ευδοξία Μπινοπούλου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: David Mann
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Howard Jacobson, 2010
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Corbis/David Mann
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2011

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2011, 3.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-004-0

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psychogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiu Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psychogios.gr

ΒΡΑΒΕΙΟ BOOKER 2010

Χάουαρντ Τζέικομπσον

Η περίπτωση Φίνκλερ

*Μετάφραση – Πρόλογος:
Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης*

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Φάτε τη σκόνη μου, μτφρ. Αθηνά Μπαλοπούλου,
Εκδ. Πόλις, 2000

Ξεχάστε πια το καλό παιδί, μτφρ. Κωστής Αρβανίτης,
Εκδ. Πόλις, 2002

Στη μνήμη τριών καλών φίλων, μεγάλων δωρητών γέλωτος

Τέρι Κόλιτς [Terry Collits] (1940-2009)

Τόνι Έρινγκτον [Tony Errington] (1944-2009)

Γκρέιαμ Ρις [Graham Rees] (1944-2009)

Τώρα ποιος θα προκαλεί γέλια ομηρικά;

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Δάκρυα δίχως δρόμο

«Δεν μπορώ να βρω τη διαφορά ανάμεσα στα δάκρυα και τη μουσική» (Νίτσε). Εκείνος που δεν μπορεί να το αντιληφθεί αυτό αμέσως, δεν έζησε ποτέ μέσα στη φιλική ατμόσφαιρα της μουσικής. Κάθε αληθινή μουσική προέρχεται από δάκρυα, γιατί είναι γεννημένη από τη λύπη του παραδείσου.

E. M. Σιοράν

Ένα μυθιστόρημα που κάνει ξαβολιές απέναντι στον ίδιο του τον εαυτό, υπέρ του αναγνώστη όμως. Ένα μυθιστόρημα που ενώ σου προκαλεί γέλια ομηρικά, αίφνης σε κάνει να δακρύσεις και μετά πάλι να γελάσεις δυνατά, και κατόπιν να βουρκώσεις, και, βέβαια, να σκεφτείς. Να σκεφτείς πολύ και πολλά, μέσα από τα γέλια και τα δάκρυα, ένα είδος παλλόμενης, κυμαινόμενης χαρμολύπης αλλά δίχως Θεό πια, δάκρυα δίχως δρόμο και γέλια που χάνουν το νόημά τους, ήτοι τον εξορκισμό του φάσματος του θανάτου, το διασκορπισμό της συμπαιγούς απειλής του χρόνου. Όχι, εδώ δεν ακούμε το τραγούδι που ξεγελάει το χρόνο, όπως έλεγε ο Αντρέ Μπρετόν, δεν έχουμε εντυπωσιακές ανατάσεις ή τραγικές καταβυθίσεις, έχουμε, ας το επαναλάβω, μιαν εναλλαγή γέλιων και δακρύων, στις περισσότερες σελίδες με χαμηλούς τόνους. Ο Τζέικομπσον ξέρει ότι οι καιροί είναι αναγκαιότητες, ότι ζούμε σε μιαν εποχή επανανακάλυψης του νοήματος μεσούσης μιας γενικευμένης αμηχανίας, μιας κρίσης πασών των αξιών.

Τρεις φίλοι, τόσο διαφορετικοί μεταξύ τους κι όμως να συνυπάρ-

χουν, να προσπαθούν να δώσουν νόημα στην καθημερινότητα, πεπεισμένοι μάλλον ότι δεν μπορούν να επέμβουν στις Ιστορίας την άσπαστη διαδρομή. Μια τεθλασμένη τζαζ που τρελάθηκε, η Ιστορία. Τρεις φίλοι, ο καθένας με τη δική του εμμονή και τους δικούς του τρόπους να ελίσσεται μες στις κακοτοπιές της ζωής. Ένας ηλικιωμένος δανδής, ένας τηλεοπτικός φιλόσοφος, ένας πρώην σε όλα και νυν σε τίποτα.

Ο πρώτος, ο Λίμπορ, ζει με τις αναμνήσεις του που είναι πιο ζωντανές από την ίδια τη ζωή, γιατί ακριβώς είναι αναμνήσεις από έντονη και πλούσια συναισθηματικά ζωή, που είναι σάρκινες και άυλες μαζί, που είναι γεμάτες μουσική και γλέντια, αλλά και που απλώνουν μιαν αχλή στα γεγονότα – αναμνήσεις, όπως όλων μας άλλωστε, καρνευμένες με μικρά ψέματα που απομακρύνουν την πίκρα από μεγάλες, οδυνηρές αλήθειες. Φυγιάς από τις χώρες όπου επικράτησε ο κομμουνισμός, ο Λίμπορ, δανδής τυλιγμένος, αλλά δίχως ψευδαισθήσεις, στα αρώματα της βιομηχανίας του θεάματος, ευειδής και γοητευτικός σε σημείο να τον ποθούν οι θεές της οθόνης (η Μέριλιν, η Μαρλένε, ως και η Γκρέτα), μανιώδης της καυτής ερωτικής μονογαμίας και μέγας λάτρης της συζύγου του, της Μάλκι. Ως φαίνεται, μέσα από τον πειραγμένο μινιμαλισμό του Τζέικομπσον, μέσα από τη λίαν ευπρόσδεκτη αντισφαίριση ελλειπτικού λόγου και γάργαρης ευφράδειας (που τη συγκρατεί παντοιοτρόπως), ως φαίνεται, λοιπόν, ο Λίμπορ με τον καιρό εγκαταλείπει τα πάντα, αφήνει στην άκρη την όποια φιλοδοξία, προκειμένου να δοθεί, και να δίνεται διαρκώς, ολόψυχα/ολόσαρκα στη γυναίκα του. Όταν τη χάνει, χάνεται. Σιγά σιγά στην αρχή και μετά απότομα, όπως έλεγε ο Έρνεστ Χέμινγουεϊ.

Ο δεύτερος, ο Σαμουήλ Φίνκλερ, είναι ο κλασικός καλοπερασάκιας, όπως ανθεί ο εν λόγω τύπος ανθρώπου κυρίως από τη δεκαετία του 1970 και μετά. Διαθέτει νοημοσύνη, η οποία με τον καιρό μετατρέπεται, συνειδητά και μελετημένα, σε εξυπνάδα, επιτηδειότητα, καπατσοσύνη. Από Σαμουήλ γίνεται Σαμ. Από Εβραίος γίνεται Εγγλέζος. Το να έχει ερωμένες γίνεται ο τρόπος του να μην αγαπήσει βαθιά τη γυναίκα του (και τον εαυτό του, εντέλει). Η φιλοσοφία γίνεται κόλπο πλουτισμού, τηλεοπτικό νταχιοντί, φιγουρατζίδικη πιρουέτα μες στους κοσμικούς κύκλους, με δυο λόγια: άκρατος κυνι-

σμός ενδεδυμένος τη λεοντή της χαριτωμένης ευρυμάθειας. Αλλά το κενό είναι εκεί, και πάντοτε το κενό σε καταπίνει. Ας θυμηθούμε το συγκλονιστικό μυθιστόρημα Ο συμβιβασμός του Ελία Καζάν – και την ταινία που γύρισε ο ίδιος βασισμένος στο μυθιστόρημά του. Όλη η καλοσιλβωμένη επιφάνεια, όλος ο ανθυποπλούτος του easy money και του anything goes δεν είναι παρά μια φενάκη, μπούμεραγκ που στο τέλος θα σε χτυπήσει και τότε η μόνη λύτρωση, η μόνη εξιλέωση, είναι ν' αρχίσεις να κλαις, να πενθείς. Δεν έχει τέλος το πένθος, όχι, δεν έχουν πια δρόμο τα δάκρυα, είναι από μόνα τους η λύτρωση, η αρχή της λύτρωσης από το ψέμα, η απαλλαγή μας από το επιχρυσωμένο τίποτα που ήμασταν, η εξοικείωσή μας, επιτέλους, με τη σκουριά, με τη φθορά, δηλαδή με αυτό που είναι ό,τι πιο βαθιά ανθρώπινο έχουμε.

Ο τρίτος, ο Τρέσλαβ, είναι ο άνθρωπος χωρίς ιδιότητες, ο άνθρωπος χωρίς παρελθόν/παρόν/μέλλον, ο σε όλα εκτός, αυτός που κάνει κατανοητή στο έπακρο εκείνη την παλιά φράση «η γραμματική της μη ζωής», ανήμπορος να δεχτεί την πραγματικότητα αλλά και ανήμπορος να τη μεταβάλει, ανήμπορος ακόμα και να αποδράσει απ' αυτήν. Ανήμπορος σε όλα. Ο σύγχρονος Mr. Jones του Μπομπ Ντίλαν στο «Ballad of a Thin Man». Ο Κύριος Τίποτα. Το Περιορρόεν Παράσιτο. Κι όμως, ζει, τρώει, πίνει, κοιμάται, ονειρεύεται (πάντα!), ακούει (ή μάλλον όχι, δεν ακούει: παθαίνει) μουσική, όπερες σπαραχτικές/σπαρασσόμενες/σπαραξικάρδιες, όπερες που τον απομακρύνουν από το στιδήποτε, όπερες/όπιο που τον κατακλύζουν, επειδή αυτός το θέλει, με ψέματα – όπως με ψέματα κατακλύζεται, το είπαμε πιο πάνω, και η ζωή του Φίνκλερ.

Τι συμβαίνει σ' αυτό το μυθιστόρημα; Σχεδόν τίποτα. Όπως και στην πραγματική ζωή. Ζούμε απαλλαγμένοι από το τραγικό, και ίσως αυτή να είναι η τραγικότητά μας, η τραγικότητα των ολοένα και πιο ανήμπορων κατοίκων των μητροπόλεων. Κάποτε οι μητροπόλεις έδιναν τον τόνο: το Παρίσι, η Πόλη του Φωτός· η Βιέννη των φιλοσόφων ακριβώς του Κύνκλου της Βιέννης και των μουσικών της περιλάλητης και τόσο ανοξείδωτης έως και σήμερα Δεύτερης Σχολής της Βιέννης (Σένμπεργκ, Μπεργκ, Βέμπερν)· το Παρίσι που το έβαλλαν οι πάντες και που πρόσφερε τα πάντα· η Νέα Υόρκη των συγγραφέων και του

Τζον Κασσαβέτη· η Αθήνα του Χατζιδάκι, του Ελύτη, του Καρούζου και του Γκάτσου· η Αθήνα του «Απότσου», του «Λουμίδη», του «Μπόκολα», του «Ορφανίδη»· το Λονδίνο του Κύκλου του Μπλούμιμπερι, των Beatles, το swinging London που αγαπήσαμε, το Λονδίνο του Αντονιόνι και του Blow-Up. Το Βερολίνο, πάντα το Βερολίνο. Οι μητροπόλεις έδιναν τον τόνο, έκαναν τη ζωή να τείνει ολοένα προς την Ποίηση και την Περιπέτεια, ναι, την περιπέτεια της ποίησης και την ποίηση της περιπέτειας, όπως μας αρέσει χρόνια τώρα να λέμε. Αλλά σήμερα;

Σήμερα, οι μητροπόλεις τείνουν να είναι το τέλμα που γεννάει ανθρώπους σαν τον Φίνκλερ και τον Τρέσλαβ, δίχως εντυχώς να παύουν να φιλοξενούν ανθρώπους σαν τον Λίμπορ. Αλλά μόνο να τους φιλοξενούν. Και όχι να τους επιτρέπουν να δημιουργούν και να δρουν. Οι μητροπόλεις, εν προκειμένω το Λονδίνο, είναι χώροι κατοίκησης απλώς και όχι παιγνιότοποι, όχι εργαστήρια, όχι ατελιέ δημιουργικότητας. Μακάρι να ξαναγίνουν. Και, ελπίζω, θα ξαναγίνουν. Όλα παίζονται, όλα είναι ανοιχτά, όσο υπάρχουν άνθρωποι, και μάλιστα άνθρωποι που έχουν τη δύναμη να βουρκώνουν, να δακρύζουν, να κλαίνε. Τα δάκρυα μπορούν ακόμη να κυλάνε, και όσο κυλάνε δάκρυα τόσο θα υπάρχει η Αμοιβαιότητα των Δακρύνων, όπως όρισε την ποίηση ένας μεγάλος στοχαστής. «Ονειρεύομαι μια ερμηνευτική των δακρύνων», γράφει ο πολύτιμος Σιοράν. Το μυθιστόρημα του Τζέικομπσον τελειώνει με δάκρυα. Άρα, τελειώνει με ελπίδα!

*Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης
Μαρούσι, Φεβρουάριος 2011*

ΥΓ. Επιθυμώ και από εδώ να ευχαριστήσω, για πολλοστή φορά πλέον, τις Εκδόσεις Ψυχογιός για την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν αναθέτοντάς μου τη μετάφραση ενός σημαντικού μυθιστορήματος. Ιδιαίτερα την Αγγέλα Σωτηρίου και την Ευδοξία Μπινοπούλου για την υπομονή, την επιμονή, την επιμέλεια. Τέλος, ας μου επιτραπεί να αφιερώσω αυτό τον καρπό του μόχθου μου στην Ελεάννα Μαρτίνου («Φέρουμε μέσα μας όλη τη μουσική: βρίσκεται στα βαθύτερα στρώματα της ανάμνησης» – Ε. Μ. Σιοράν).

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΝΑ

1

Θα 'πρεπε να το 'χει δει να έρχεται.

Η ζωή του ήταν η μια αναποδιά μετά την άλλη. Κι έτσι, θα 'πρεπε να ήταν προετοιμασμένος για τούτο εδώ.

Ήταν άνθρωπος που έβλεπε τα πράγματα να έρχονται. Όχι τίποτα σκιώδεις προαισθήσεις πριν και μετά τον ύπνο, αλλά αληθινούς και παρόντες κινδύνους στο φως της μέρας. Φανοστάτες και δέντρα χυμούσαν εναντίον του και έγδερναν τα καλάμια του. Αμάξια που έτρεχαν ξέφρενα έχαναν τον έλεγχο και ντεραπάρριζαν στο μονοπάτι ρίχνοντάς τον καταγής σ' ένα σωρό από σχισμένους ιστούς και ανακατεμένα κόκαλα. Αιχιμηρά αντικείμενα έπεφταν από σκαλωσιές και τρυπούσαν το κρανίο του.

Οι γυναίκες να είναι το χειρότερο απ' όλα. Όποτε μια γυναίκα απ' αυτές που ο Τζούλιαν Τρέσλαβ έβρισκε όμορφες διασταυρωνόταν μαζί του δεν ήταν για το κορμί του το παιχνίδι αλλά για το μυαλό του. Του τσάκιζε την ηρεμία.

Η αλήθεια είναι ότι δεν είχε ηρεμία, κι ότι η γυναίκα τού τσάκιζε την όποια ηρεμία ίσως έβρισκε στο μέλλον. Η γυναίκα αυτή ήταν το μέλλον.

Οι άνθρωποι που βλέπουν αυτό που έρχεται έχουν σφαλερρό χρονολόγιο, αυτό είναι όλο. Τα ρολόγια του Τρέσλαβ πήγαιναν όλα λάθος. Δεν προλάβαινε καλά καλά να τη δει τη γυναί-

κα, κι έβλεπε και τα επακόλουθα –την πρόταση γάμου που θα της έκανε, και την αποδοχή από μεριάς της, το σπιτικό που θα έστηναν μαζί, τις τραβηγμένες πλούσιες μεταξωτές κουρτίνες να στάζουν πορφυρό φως, τα σεντόνια στο κρεβάτι να φουσκώνουν σαν σύννεφα, την τολύπη του ευωδιαστού καπνού ν' ανυψώνεται από την καμινάδα τους (για τον παραμικρό κυματισμό του, έστω), το καφασωτό με βαθυκόκκινα κεραμίδια, τα αετώματα και τους φεγγίτες, την ευτυχία του, το μέλλον του– να γκρεμίζονται πάνω του τη στιγμή που εκείνη περνούσε δίπλα του.

Δεν τον άφηνε ποτέ για κάποιον άλλον άντρα, ούτε του έλεγε ότι τον έχει βαρεθεί, κι αυτόν και τη ζωή μαζί του· πέθαινε σ' ένα τελειοποιημένο όνειρο τραγικού έρωτα – φθισική, με τα βλέφαρα υγρά, και συχνά, μα πολύ συχνά, να του τραγουδάει τα αντίο της με φράσεις δανεισμένες από δημοφιλείς ιταλικές όπερες.

Παιδιά δεν υπήρχε. Τα παιδιά χαλούσαν την ιστορία.

Ανάμεσα στους φανοστάτες που χυμούσαν και στα οικοδομικά υλικά που κατέρρεαν, έπιανε μερικές φορές τον εαυτό του να προβάρει τα τελευταία λόγια που θα της έλεγε –επίσης συχνά δανεισμένα από δημοφιλείς ιταλικές όπερες– λες κι ο χρόνος να είχε στραπατσαριστεί, η καρδιά του να είχε τσακιστεί, κι εκείνη να πέθαινε προτού καν τη συναντήσει.

Υπήρχε κάτι θεσπέσιο στο πώς αισθανόταν εκ των προτέρων το ν' αφήνει την τελευταία της πνοή στην αγκαλιά του μια γυναίκα που αγαπούσε. Ενίστε πέθαινε αυτός στην αγκαλιά της, αλλά η δική της εκπνοή στην αγκαλιά του ήταν καλύτερη. Έτσι καταλάβαινε ότι ήταν ερωτευμένος. Κανένα προαίσθημα της εκπνοής της, καμία πρόταση γάμου.

Αυτό ήταν η ποίηση στη ζωή του. Η πραγματικότητα ήταν ότι επρόκειτο για γυναίκες που τον κατηγορούσαν, όλες τους, ότι κατέπνιγε τη δημιουργικότητά τους και έφευγαν από τη ζωή του.

Στην πραγματικότητα υπήρξαν παιδιά.

Αλλά πέρα από την πραγματικότητα κάτι έγενεφε δελεαστικά.

Σε μιαν εκδρομή στη Βαρκελώνη, στις διακοπές του σχολείου, πλήρωσε μια τσιγγάνα να του πει τη μοίρα του.

«Βλέπω μια γυναίκα», του είπε διαβάζοντας το χέρι του.

Ο Τρέσλαβ ενθουσιάστηκε. «Όμορφη;»

«Για μένα, όχι», του είπε η τσιγγάνα. «Αλλά για σένα... μπορεί. Κι ακόμα, βλέπω μπελά».

Ο Τρέσλαβ ενθουσιάστηκε ακόμα πιο πολύ. «Και πώς θα το καταλάβω όταν θα τη συναντήσω;»

«Θα το καταλάβεις».

«Πώς τη λένε;»

«Κανονικά, για τα ονόματα παίρνω κάτι παραπάνω», είπε η τσιγγάνα γέροντας τον αντίχειρά του καταπίσω. «Αλλά θα κάνω εξαίρεση σ' εσένα γιατί είσαι τζόβενος. Μια Τζούννο βλέπω εδώ – ξέρεις καμιά Τζούννο;»

Εκείνη το πρόφερε «Χούννο». Όταν το θυμόταν.

Ο Τρέσλαβ έκλεισε το ένα του μάτι. Τζούννο; Ήξερε καμιά Τζούννο; Ήξερε κανείς καμιά Τζούννο; Όχι, λυπάμαι αλλά όχι, καμιά Τζούννο. Ήξερε όμως μια Τζουν.

«Όχι, όχι, πιο μεγάλο από το Τζουν». Φαινόταν ενοχλημένη μαζί του που δεν του ήρθε κάτι πιο μεγάλο από το Τζουν. «Τζούντι... Τζούλι... Τζούντιθ. Ξέρεις καμιά Τζούντιθ;»

Χούντιθ.

Ο Τρέσλαβ κούνησε το κεφάλι του. Πάντως του άρεσε ο ήχος – Τζούλιαν και Τζούντιθ. Χούλιαν και Χούντιθ Τρέσλαβ.

«Το λοιπόν, σε περιμένει, αυτή η Τζούλι ή Τζούντιθ ή Τζούννο... ακόμη βλέπω μια Τζούννο εγώ».

Ο Τρέσλαβ έκλεισε και το άλλο του μάτι. Τζούννο, Τζούννο...

«Πόσο καιρό θα περιμένει;» ρώτησε.

«Όσο σου πάρει να τη βρεις».

Ο Τρέσλαβ φαντάστηκε τον εαυτό του να την ψάχνει, να την αναζητεί στα πέρατα της οικουμένης. «Είπες ότι βλέπεις μπελά. Κίνδυνο. Είναι επικίνδυνη, λες;» Την είδε να χυμάρει εναντίον του, μ' ένα μαχαίρι στο λαγύγγι του – *Addio, mio bello, addio*.

«Δεν είπα ότι αυτή είν' η επικίνδυνη. Μονάχα ότι βλέπω μπε-
λά. Μπορεί εσύ να είσαι ο επικίνδυνος γι' αυτή. Ή κάποιος άλ-
λος να είναι επικίνδυνος και για τους δυο σας».

«Άρα να την αποφύγω;» ρώτησε ο Τρέσλαβ.

Εκείνη ανασήκωσε τους ώμους όπως όλες οι τσιγγάνες που
λένε τη μοίρα σου. «Δεν μπορείς να την αποφύγεις».

Ήταν κι η ίδια όμορφη. Τουλάχιστον έτσι την έβλεπε ο Τρέ-
σλαβ. Πετσι και κόκαλο, τραγική, με χρυσά σκουλαρίκια κρί-
κους, κι ένα ίχνος, σκέφτηκε, προφοράς από τα Δυτικά Μί-
ντλαντς. Αν δεν ήταν η προφορά, θα την είχε ερωτευτεί.

Δεν του είπε τίποτα που να μην το ήξερε ήδη. Κάποια, κάτι,
τον περίμενε.

Κάτι πιο δυνατό από μια αναποδιά.

Τραβούσε τη συμφορά και τη λύπη, αλλά πάντα βρισκόταν
κάπου αλλού όταν ενέσκηπτε είτε η πρώτη είτε η δεύτερη. Κά-
ποτε, έπεσε ένα δέντρο και τσάκισε έναν άνθρωπο που βιάδιζε
μόλις μισή γιάρδα πίσω του. Ο Τρέσλαβ άκουσε την κραυγή και
αναρωτήθηκε αν ήταν δική του. Δεν έπεσε πάνω σ' έναν μανιακό
που άρχισε να πυροβολεί αδιακρίτως μες στο μετρό του Λονδί-
νου γιατί βρισκόταν μόλις ένα βαγόνι πιο κει. Δεν τον κάλεσαν
καν να καταθέσει στην αστυνομία. Και μια κοπέλα που την είχε
αγαπήσει με την απελπισμένη λαχτάρα του σχολειαρόπαιδου –
κόρη ενός φίλου του πατέρα του, ένα αγγελούδι με επιδερμίδα
τόσο απαλή όσο τα ροδοπέταλα στο τέλος του καλοκαιριού, και
μάτια που έδειχναν υγρά όλη την ώρα– πέθανε από λευχαιμία
στα δεκατέσσερά της ενόσω ο Τρέσλαβ ήταν στη Βαρκελώνη κι
έβαζε να του πουν τη μοίρα του. Οι γονείς του δεν τον ειδοποίη-
σαν καν να γυρίσει για τις τελευταίες της στιγμές, ούτε καν για
την κηδεία. Δεν ήθελαν να του χαλάσουν τις διακοπές, του εί-
παν, αλλά η αλήθεια ήταν ότι δεν είχαν περί πολλού το ψυχικό
του σθένος. Εκείνοι που ήξεραν τον Τρέσλαβ το καλοσκέφτο-
νταν προτού τον καλέσουν σ' ένα νεκροκρέβατο ή σε μια ταφή.

Έτσι λοιπόν η ζωή ήταν όλη μπροστά του για να τη χαραμίσει. Ήταν, στα σαράντα εννέα του, σε καλή φυσική κατάσταση, δεν είχε μωλωπιστεί ποτέ από τότε που είχε πέσει πάνω στο γόνατο της μητέρας του σε νηπιακή ηλικία, και δεν είχε χηρέψει ακόμη. Απ' όσο ήξερε καμία από τις γυναίκες που είχε αγαπήσει ή που είχε πλαγιάσει μαζί τους δεν είχε πεθάνει, ελάχιστες είχαν μείνει μαζί του αρκετά για να γίνει ο θάνατός τους ένα συγγινητικό φινάλε σε οτιδήποτε θα μπορούσε να αποκληθεί μεγάλη ιστορία αγάπης. Του πρόσδιδε μιαν υπερφυσικά νεανική όψη – αυτή η ανεκπλήρωτη προσδοκία ενός τραγικού γεγονότος. Την όψη που μερικές φορές αποκτούν άνθρωποι οι οποίοι ξαναγεννιούνται μέσα από την πίστη.

2

Ήταν μια ζεστή καλοκαιρινή βραδιά, το φεγγάρι να είναι ψηλά, ζωηρό και παιχνιδιάρικο. Ο Τρέσλαβ επέστρεφε από ένα μελαγχολικό δείπνο με δυο παλιόφιλους του, ο ένας συνομηλικός του, ο άλλος πολύ μεγαλύτερος, αμφότεροι χήροι. Μ' όλους τους κινδύνους στους δρόμους, είχε αποφασίσει να περπατήσει λιγάκι σ' ένα κομμάτι του Λονδίνου που το ήξερε καλά, για να συλλογιστεί τη θλίψη της βραδιάς αναδρομικά, προτού πάρει ένα ταξί για το σπίτι.

Ταξί, και όχι τον Υπόγειο, καίτοι έμενε μονάχα εκατό γιάρδες από μια στάση του μετρό. Ένας άνθρωπος που φοβόταν τόσο για το τι θα μπορούσε να τον βρει πάνω από το έδαφος δε θα διακινδύνευε να βρεθεί κάτω απ' αυτό. Και σίγουρα όχι μετά την παρά τριχά συνάντησή του με τον μανιακό που πυροβολούσε αδιακρίτως.

«Τι ανείπωτα λυπηρό», είπε, όχι ακριβώς δυνατά. Εννοούσε το θάνατο των συζύγων των φίλων του, και το θάνατο των γυναικών γενικώς. Αλλά σκεφτόταν επίσης τους άντρες που είχαν

απομείνει μόνοι, κι έβαξε και τον εαυτό του σ' αυτούς. Είναι τρομερό να χάσεις μια γυναίκα που έχεις αγαπήσει, αλλά δεν είναι μικρότερη η απώλεια του να μην έχεις μια γυναίκα να πάρεις στην αγκαλιά σου και να τη λικνίσεις προτού έρθει το τραγικό και το μοιραίο...

«Δίχως αυτό, γιατί να υπάρχω;» αναρωτήθηκε, γιατί ήταν άνθρωπος που δε λειτουργούσε καλά μονάχος του.

Προσπέρασε το BBC, ένα ίδρυμα στο οποίο είχε κάποτε εργαστεί και για το οποίο είχε κάποτε ιδεαλιστικές ελπίδες, ενώ τώρα το μισούσε σε παράλογο βαθμό. Εάν δεν ήταν παράλογος, θα έπαιρνε μέτρα και δε θα περνούσε από το κτίριο τόσο συχνά. Με πνιχτό θυμό καταράστηκε υποτονικά – «Σκατόπραμα», είπε.

Παιδιάστικη κατάρα.

Ακριβώς γι' αυτό μισούσε το BBC: τον είχε κάνει παιδιάστικο. «Θείτσα», έτσι αποκαλούσε το έθνος το Ίδρυμα, τρυφερά. Αλλά οι θείτσες είναι αμφιλεγόμενες μορφές αγάπης, είναι κακόβουλες και αναξιόπιστες, παριστάνουν ότι σε αγαπάνε όσο έχουν ανάγκη την αγάπη σου, και μετά πάει, τίποτα. Το BBC, πίστευε ο Τρέσλαβ, οδηγούσε στον εθισμό όσους το άκουγαν, περιορίζοντάς τους σε μια κατάσταση βλακώδους εξάρτησης. Το ίδιο έκανε και σε όσους εργάζονταν σ' αυτό. Μονάχα που ήταν ακόμα χειρότερα γι' αυτούς – τους αλυσόδενε με προαγωγές και ξιπασιά, καθιστώντας τους ανάπηρους για κάθε άλλη ζωή. Ο ίδιος ο Τρέσλαβ αποτελούσε τέτοια περίπτωση. Αν και χωρίς προαγωγές, μονάχα με αναπηρία.

Υπήρχαν γερανοί υψωμένοι γύρω από το κτίριο, τόσο ψηλοί και ασταθείς όσο το φεγγάρι. Ήταν μια καλοκαίσιμη μοίρα, σκέφτηκε: *όπως στην αρχή, έτσι και στο τέλος μου – ένας γερανός του BBC να μου χύνει έξω τα μυαλά.* Το σκατόπραμα. Άκουγε θαρρείς το ξέσχιμα του κρανίου του, σαν ν' ανοίγει στα δυο η επιδερμίδα της Γης σε μια ταινία καταστροφής. Αλλά πάλι, η ζωή ήταν μια ταινία καταστροφής όπου αξιαγάπητες γυναίκες πέθαιναν, η μία μετά την άλλη. Τάχυνε το βήμα του. Ένα δέντρο έκανε

να χυμήξει καταπάνω του. Καθώς αυτός ελίχθηκε απότομα για να το αποφύγει, λίγο έλειψε να πέσει σε μια ταμπέλα για έργα οδοποιίας. ΚΙΝΔΥΝΟΣ. Τα καλάμια του πόνεσαν από την κατά φαντασίαν σύγκρουση. Απόψε ακόμα και η ψυχή του έτρεμε από φόβο.

Δεν είναι ποτέ εκεί που κοιτάς για δαύτο, σκέφτηκε. Πάντοτε έρχεται από κάπου αλλού. Και τότε ακριβώς, μια σκοτεινή σκιά εμφανίστηκε από ένα κατώφλι κι έλαβε σάρκα και οστά επιτιθέμενου, τον άρπαξε απ' το λαιμό, τον κόλλησε με τη μούρη στην προθήκη ενός καταστήματος, του είπε να μη βγάλει άχνα και να μην τολμήσει να παλέψει, και τον ξαλάφρωσε από το ρολόι του, το πορτοφόλι του, το στιλογράφο του, το κινητό τηλέφωνό του.

Μόνον όταν πια είχε σταματήσει να τρέμει και ήταν σε θέση να κοιτάξει τις τσέπες του και να διαπιστώσει ότι είχαν αδειάσει μπόρεσε να σιγουρευτεί ότι αυτό που είχε συμβεί είχε στ' αλήθεια και στην πραγματικότητα κι αληθινά συμβεί.

Πουθενά το ρολόι. Πουθενά το κινητό.

Στον καρπό του, κανένα ρολόι.

Και εντός του καμία πάλη, κανένα ένστικτο προστασίας, τίποτα από *amour de soi*, κανένα ίχνος από όποια κι αν είναι η λέξη για τη συγκολλητική ουσία που κρατάει έναν άντρα γερό και του διδάσκει να ζει στο παρόν.

Αλλά πάλι, πότε τα είχε αυτά;

Ήταν ένας τύπος τού λίγο απ' όλα, στο πανεπιστήμιο όπου δε σπούδασε τίποτε αναγνωρίσιμο αλλά ταίριαζε στοιχεία από διαφορετικά σχετιζόμενα με τις τέχνες μαθήματα, για να μην πούμε παθήματα, λες και ήσαν παιζοτουβλάκια. Αρχαιολογία, Συγκεκριμένη Ποίηση, ΜΜΕ, Διεύθυνση Φεστιβάλ και Θεάτρων, Θρησκευσιολογία, Σκηνογραφία και Σχέδιο, Ρωσική Διηγηματογραφία, Πολιτική και Φύλο. Σαν τελείωσε τις σπουδές του –και δεν έγινε ποτέ σαφές πότε και εάν είχε τελειώσει τις σπουδές του, μια και ουδείς στο πανεπιστήμιο γνώριζε πόσα διαφορετικά μαθήματα συγκροτούν μιαν επιστημονική ολότητα– ο Τρέσλαβ

βρέθηκε με ένα πτυχίο τόσο αόριστο, ώστε το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν να δεχτεί μια θέση εκπαιδευόμενου πτυχιούχου στο BBC. Από τη μεριά του –ήτοι από τη μεριά της ως θείτσας– το μόνο που μπόρεσε να κάνει το BBC ήταν να τον ξαποστείλει στις περί τέχνης εκπομπές του Τρίτου Προγράμματος, αργά τη νύχτα.

Αισθανόταν σαν να είναι κάνας κατσιασμένος θάμνος σ' ένα παρθένο δάσος με θεόρατα δέντρα. Παντού γύρω του οι άλλοι εκπαιδευόμενοι ανελίσσονταν εντυπωσιακά, μόλις μερικές εβδομάδες μετά την άφιξή τους. Ανελίσσονταν ιλιγγιωδώς, διότι δεν υπήρχε άλλη κατεύθυνση ν' ακολουθήσεις παρά η ανοδική, εκτός κι αν ήσουν ο Τρέσλαβ ο οποίος έμενε εκεί που ήταν γιατί κανείς δεν έπαιρνε είδηση ότι βρισκόταν εκεί. Γίνονταν υπεύθυνοι ροής προγράμματος, επικεφαλής σταθμών, υψηλόβαθμοι σύμβουλοι, παραγωγοί ψυχαγωγικών σειρών, ακόμα και γενικοί διευθυντές. Κανείς δεν έφευγε. Κανείς δεν απολυόταν. Ποτέ. Το Ίδρυμα φρόντιζε τους δικούς του ανθρώπους με μια άγρια πίστη μεγαλύτερη κι από κείνη μιας οικογένειας μαφιόζων. Η συνέπεια ήταν να γνωρίζει ο ένας τον άλλο πολύ στενά – εκτός από τον Τρέσλαβ, ο οποίος δεν ήξερε κανέναν– και να μιλάνε την ίδια γλώσσα – εκτός από τον Τρέσλαβ, που μιλούσε μια γλώσσα απώλειας και θλίψης, την οποία δεν καταλάβαινε κανείς.

«Ευθύμησε πια», του έλεγαν οι άλλοι στο κυλικείο. Αλλά το μόνο που κατάφεραν ήταν να τον κάνουν να θέλει να κλάψει. Τι θλιβερή έκφραση! «Ευθύμησε πια». Όχι μόνο παραδεχόταν το ανέφικτο του να ευθυμήσει κάποτε αλλά και αποδεχόταν ότι δεν μπορούσαν να υπάρχουν και πολλά πράγματα ικανά να σε ευθυμίσουν εφόσον το να ευθυμίσεις ήταν το μόνο στο οποίο απέβλεπες.

Με ένα επιστολόχαρτο που έφερε την επίσημη έντυπη επικεφαλίδα τον επέκρινε κάποιος από το Δημοουργικό Τμήμα –δεν αναγνώρισε το όνομα του επικριτή– για το ότι καταπιανόταν με υπερβολικά πολλά πένθιμα θέματα και έπαιζε υπερβολικά πολλή πένθιμη μουσική στην εκπομπή του. «Αυτά είναι για το Τρίτο Πρόγραμμα», ήταν η κατακλείδα της επιστολής. Απάντησε γρα-

πώς λέγοντας ότι η εκπομπή του είναι ακριβώς στο Τρίτο Πρόγραμμα. Δεν έλαβε απάντηση.

Ύστερα από καμιά δεκαριά χρόνια και βάλε που περιφερόταν στους φασματικούς διαδρόμους του Ραδιομεγάρου μες στ' άγρια μεσάνυχτα, ξέροντας ότι κανένας δεν άκουγε τις εκπομπές του – γιατί ποιος στις τρεις τα χαράματα θα ήθελε ν' ακούει ζωντανούς ποιητές να συζητάνε για νεκρούς ποιητές που θα μπορούσαν μια χαρά να είναι νεκροί ποιητές που συζητούσαν για ζωντανούς ποιητές;– παραιτήθηκε. «Άραγε θα έπαιρνε είδηση κανείς αν έπαυα να βγαίνει η εκπομπή μου στον αέρα;» έγραψε στην επιστολή παραίτησής του. «Θα αντιλαμβανόταν κανείς την απουσία μου εάν έπαυα να εμφανίζομαι;» Και πάλι δεν έλαβε απάντηση.

Ούτε η Θείτσα άκουγε.

Απάντησε σε μιαν αγγελία κάποιας εφημερίδας που ζητούσε αναπληρωτή διευθυντή για ένα νεοεγκαινιασμένο καλλιτεχνικό φεστιβάλ στη νότια ακτή. «Νεοεγκαινιασμένο» σήμαινε εντέλει τη βιβλιοθήκη ενός σχολείου που δεν είχε βιβλία, μονάχα ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τρεις επισκέπτες ομιλητές και μηδενικό ακροατήριο. Του θύμισε το BBC. Η διευθύντρια έγραφε απ' την αρχή τις επιστολές του Τρέσλαβ σε πιο απλά αγγλικά και έκανε το ίδιο και σχετικά με τον προφορικό του λόγο. Καβγάδισαν για τη διατύπωση ενός φυλλαδίου.

«Γιατί λες “ευφρόσυνο” όταν μπορείς να πεις “σέξι”;» τον ρώτησε.

«Διότι ένα καλλιτεχνικό φεστιβάλ δεν είναι σέξι».

«Και ξέρεις γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί επιμένεις να χρησιμοποιείς λέξεις όπως “ευφρόσυνο”».

«Και ποιο το κακό;»

«Είναι έμμεση γλώσσα».

«Δεν υπάρχει τίποτα έμμεσο στο ευφρόσυνο».

«Υπάρχει, έτσι όπως το αρθρώνεις εσύ».

«Θα μπορούσαμε να επιχειρήσουμε ένα συμβιβασμό λέγοντας “χαροποϊό”;» πρότεινε εκείνος δίχως ίχνος χαράς.

«Θα μπορούσαμε να επιχειρήσουμε να πας να βρεις άλλη δουλειά;»

Πλάγιαζαν. Δεν είχαν τίποτε άλλο να κάνουν. Το έκαναν στο δάπεδο του γυμναστηρίου όταν δεν ερχόταν κανείς στο φεστιβάλ τους. Εκείνη φορούσε τα σανδάλια της ακόμα κι όταν έκαναν έρωτα. Εκείνος συνειδητοποίησε ότι την αγαπούσε όταν εκείνη τον απέλυσε.

Την έλεγαν Τζούλι, και εκείνος το πρόσεξε κι αυτό όταν εκείνη τον απέλυσε.

Χούλι.

Έκτοτε εγκατέλειψε μια σταδιοδρομία στις τέχνες, κάλυψε μια σειρά αταίριαστες θέσεις εργασίας και εξίσου αταίριαστες κυρίες, ερωτευόμενος κάθε φορά που έπιανε μια καινούργια δουλειά, και παύοντας να είναι ερωτευμένος –ή μάλλον παύοντάς τον η εκάστοτε γυναίκα από τον έρωτά της– κάθε φορά που έφευγε για αλλού. Οδήγησε ένα φορτηγό μετακομίσεων και ερωτεύτηκε την πρώτη γυναίκα της οποίας το σπίτι κλήθηκε να αδειάσει· διένειμε γάλα μ' ένα ηλεκτροκίνητο όχημα και ερωτεύτηκε την ταμιά που τον πλήρωνε κάθε Παρασκευή βράδυ· έπιασε δουλειά βοηθός ενός Ιταλού ξυλουργού που αντικαθιστούσε παραθυρόφυλλα σε βικτοριανές κατοικίες και αντικατέστησε και τον Τζούλιαν Τρέσλαβ στην αγκαλιά της ταμιά· ανέλαβε διευθυντής του τμήματος υποδημάτων σε ένα ξακουστό πολυκατάστημα του Λονδίνου και ερωτεύτηκε τη γυναίκα που διηύθυνε το τμήμα με τα είδη προικός στον πιο πάνω όροφο· στο τέλος βρήκε μια ημιμόνιμη και καλοπληρωμένη απασχόληση σε ένα καλλιτεχνικό πρακτορείο ειδικευμένο στο να βρίσκει σωσίες διασημοτήτων για πάρτι, συνέδρια και επιχειρηματικές εκδηλώσεις. Ο Τρέσλαβ δε συμπαθούσε καμία διασημότητα ιδιαιτέρως, αλλά έμοιαζε πολύ με πολλούς διάσημους γενικώς, κι έτσι είχε ζήτηση, αν όχι για λόγους ομοιότητας τουλάχιστον για λόγους προσαρμοστικότητας.

Και η γυναίκα από τα είδη προικός; Τον παράτησε όταν έγι-

νε ο σωσίας πολλών και διαφόρων και κανενός συγκεκριμένου. «Δε μου αρέσει να μην ξέρω ποιος υποτίθεται ότι είσαι», του είπε. «Έχει άσχημες επιπτώσεις και στους δυο μας».

«Διάλεξε εσύ», της είπε.

«Δε θέλω να διαλέξω. Θέλω να ξέρω. Λαχταράω σιγουριά. Έχω ανάγκη να ξέρω ότι θα είσαι εκεί βρέξει χιονίσει. Δουλεύω με χνούδια όλη μέρα. Όταν γυρίζω στο σπίτι θέλω κάτι στερεό. Βράχο χρειάζομαι, όχι χαμαιλέοντα».

Είχε κόκκινα μαλλιά και θυμωμένη επιδερμίδα. Άναβε τόσο γρήγορα, ώστε ο Τρέσλαβ φοβόταν να πάει πολύ κοντά της.

«Είμαι βράχος», επέμεινε, από μακριά. «Θα είμαι κοντά σου ως το τέλος».

«Αν μη τι άλλο κοντά είσαι», του είπε. «Εδώ είναι το τέλος. Σ' αφήνω».

«Μόνο και μόνο επειδή έχω ζήτηση;»

«Επειδή σ' εμένα δεν έχεις ζήτηση».

«Σε παρακαλώ, μη φεύγεις. Αν δεν ήμουν βράχος πριν, θα είμαι από δω και πέρα».

«Δε θα είσαι. Δεν είναι στη φύση σου».

«Δε σε φροντίζω όταν είσαι άρρωστη;»

«Με φροντίζεις. Είσαι θαύμα όταν είμαι άρρωστη. Όταν είμαι καλά όμως, μου είσαι άχρηστος».

Την εκλιπάρησε να μη φύγει. Τόλμησε να πάει κοντά της, να την αγκαλιάσει, να κλάψει στο λαιμό της.

«Σιγά το βράχο», είπε εκείνη.

Την έλεγαν Τζουν.

Η ζήτηση είναι σχετική έννοια. Δεν ήταν τόσο πολύ σε ζήτηση ως σωσίας του ενός και του άλλου ώστε να μην υπάρχουν πολλές κενές ώρες που στη διάρκειά τους να σκεφτεί όσα του είχαν συμβεί, ή μάλλον όλα όσα δεν του είχαν συμβεί, με τις γυναίκες και τη λύπη που αισθανόταν γι' αυτές, για τη μοναξιά του, και για την απουσία εντός του για την οποία δεν έβρισκε την κατάλληλη λέξη. Η έλλειψη αριότητάς του, η ανημπό-

ρια του να συνυπάρχει, το ότι άρχιζε να περιμένει ένα τέλος, ή ίσως το ότι το τέλος περιίμενε για μιαν αρχή, η ιστορία του που χρειαζόταν μια πλοκή.

Ήταν ακριβώς 11:30 μ.μ. όταν δέχτηκε την επίθεση. Ο Τρέσλαβ το ήξερε γιατί κάτι τον είχε κάνει να κοιτάξει το ρολόι του την αμέσως προηγούμενη στιγμή. Ίσως η προαισθήση ότι δε θα το κοίταζε ποτέ ξανά. Αλλά έτσι που φώτιζαν οι λάμπες του δρόμου και τα καταστήματα και οι επιχειρήσεις που είχαν αναμμένα τα φώτα τους –ένα κομμωτήριο ήταν ακόμη ανοιχτό, το ίδιο κι ένα μικρό φαγάδικο, καθώς και ένα κιόσκι όπου κάποιοι μαστόρευαν κάτι– θα μπορούσε να είναι απόγευμα. Οι δρόμοι δεν ήταν άδειοι. Τουλάχιστον καμιά δεκαριά άνθρωποι θα μπορούσαν να σπεύσουν να σώσουν τον Τρέσλαβ, αλλά κανένας δεν το έκανε. Ίσως η αδιαντροπιά της επίθεσης –μόλις εκατό γιάρδες από τη Ρίτζεντ Στριτ, σχεδόν σε απόσταση βλαστήμιας από το BBC– να έκανε όποιους την είδαν να τα χάσουν. Ίσως να σκέφτηκαν ότι θύμα και επιτιθέμενος έπαιζαν ή ότι είχαν εμπλακεί σε κάποιον οικογενειακό καβγά καθώς επέστρεφαν από κάποιο εστιατόριο ή κάποιον κινηματογράφο. Θα μπορούσαν –αυτό ήταν το αλλόκοτο– να τους πάρουν για ζευγάρι.

Αυτό θεώρησε πιο εξευτελιστικό απ' όλα ο Τρέσλαβ. Όχι τη διακοπή μιας από τις τρυφηλές ονειροπολήσεις μιας φαντασιακής χηρείας του. Όχι το πόσο σοκαριστικά αιφνιδιαστική ήταν η επίθεση, ένα χέρι να τον αδράχνει απ' τον αυχένα και να τον σπρώχνει τόσο δυνατά στην προθήκη του καταστήματος βιολιών *Guivier* ώστε τα όργανα πήραν να σβουρίζουν και να πάλλονται πίσω από το τζάμι που έσπαξε, εκτός κι αν η μουσική που άκουγε ο Τρέσλαβ να μην ήταν παρά η μύτη του που τσακιζόταν. Κι ούτε καν η κλοπή του ρολογιού, του πορτοφολιού, του στιλογράφου και του κινητού τηλεφώνου του, όσο συναισθηματικό κι αν ήταν το δέσιμό του με το πρώτο, κι όσους μπελάδες κι αν επέφερε η απώλεια του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου. Όχι,

εκείνο που τον αναστάτωσε πέρα απ' όλα αυτά ήταν το γεγονός ότι ο άνθρωπος που τον λήστεψε, του επιτέθηκε, και, ναι, τον κατατρόμαξε –ένας άνθρωπος ενάντια στον οποίο δεν πρόταξε μήτε ψίθυρο αντίστασης– ήταν... γυναίκα.

3

Ως τη στιγμή της επίθεσης, η βραδιά του Τρέσλαβ ήταν γλυκά θλιμμένη αλλά όχι καταθλιπτική. Μολονότι παραπονιόνταν ότι δεν έχουν πυξίδα και σκοπό στη ζωή, οι τρεις άντρες –οι δύο χήροι και ο Τρέσλαβ, που μετρούσε ως επίτιμος τρίτος χήρος– απολάμβαναν την παρέα ο ένας του άλλου, αντάλλασσαν επιχειρήματα σχετικά με την οικονομία και την παγκόσμια κατάσταση, θυμόνταν αστεία και ανέκδοτα από τα παλιά, και σχεδόν κατάφεραν να πείσουν εαυτούς ότι είχαν γυρίσει πίσω σε μια χρονική περίοδο στην οποία δεν είχαν γυναίκες να χάσουν. Ήταν ένα όνειρο, με δυο λόγια, το ότι ερωτεύτηκαν, το ότι έγιναν πατεράδες παιδιών –ο Τρέσλαβ είχε ακουσίως γίνει πατέρας δύο παιδιών, απ' όσο ήξερε–, το ότι αποχωρίστηκαν τις γυναίκες τους με τρόπο συντριπτικό. Καμία γυναίκα που είχαν αγαπήσει δεν τους είχε αφήσει διότι δεν είχαν αγαπήσει καμία ακόμη. Το πένθος ήταν κάτι που φάνηκε στο μέλλον.

Ποιον κοροΐδευαν, λοιπόν;

Τρεις φίλοι –ένας ηλικιωμένος δανδής, ένας τηλεοπτικός φιλόσοφος, ένας πρόνιν σε όλα και νυν σε τίποτα– ελίσσονται στις κακοτοπιές της ζωής. Τρεις φίλοι, τόσο διαφορετικοί μεταξύ τους, συνυπάρχουν και προσπαθούν να δώσουν νόημα στην καθημερινότητα, μάλλον πεπεισμένοι ότι δεν μπορούν να επέμβουν στην πορεία των γεγονότων.
Μια τεθλασμένη τζαζ που τρελάθηκε, η Ιστορία.

Τι συμβαίνει σ' αυτό το μυθιστόρημα; Σχεδόν τίποτα.
Όπως και στην πραγματική ζωή. Ωστόσο, όλα παίζονται, όλα είναι ανοιχτά, όσο υπάρχουν άνθρωποι, και μάλιστα άνθρωποι που έχουν τη δύναμη να βουρκώνουν, να δακρύζουν, να κλαίνε.
Ο Τζούλιαν Τρέσλαβ, ο Λίμπορ Σέβτσικ και ο Σαρ Φίνκλερ μυσούνται στην αλχημεία του γέλιου που χλευάζει τις θλίψεις τους, γιορτάζουν έναν ερωτισμό που κουτσαίνει θαυμάσια και επικαλούνται την ελπίδα στην άκρη της νύχτας.

Το αριστούργημα του Χάουαρντ Τζέικομπσον υμνεί την υπέροχη αμηχανία τού να είσαι άνθρωπος και, γεδιώντας, μας προειδοποιεί πως, αν ονειρεύεσαι αναμμένα κεριά, καμιά φορά μπορεί να βρεις καμένα τα σενιόνια όταν ξυπνήσεις. Αυτό, όμως, δεν είναι λόγος για να πάψει κανείς να χαμογελά, και το αποδεικνύουν οι ήρωες του πρώτου κυμικού μυθιστορήματος που κερδίζει το Βραβείο Booker.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550

www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-496-004-0

9 789604 960040

ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΜ.: 09095

ΔΙΑΒΑΖΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ